

Perrot Yann-Vari (1877-1943) Alanig al Louarn.

Bet embannet e 1905.

Doare ar "Farce de Maître Pathemlin" an hini eo.

Modernnaet eo bet an doare-skriva.

J.M. Perrot

Alanig al Louarn

pe : « N'eus den fin
n'en-deus ket e goulz »

Pez-c'hoari plijaduruz rimet e daou arvest.

Bet embannet e 1905.

C'hoariet evid ar wech kenta
e Kastell Keryann, d'ar 7 a viz meurzh 1905,
dre vadelez An Aotrou Kont de Coatgoureden,
mêr Sant-Vouga,
dirag eur bobl a bevar mil den
diredet euz a dro-war-dro.

Gwelet ha kavet mad evid beza moulllet
Kemper, d'ar 26 a viz Eost 1905
Frañsez-Virjil
Eskop Kemper ha Leon

Deoh ho-taou,
Yvona Gouzien hag Yvon Croguennec
ho-peus bet ar vadelez
da va luskellad
ha da va zevel e karantez
Doue ha Breiz,
e kinnigan al levrig-mañ
gand esper mad
e reoh degemer laouen dezañ,
skrivet ma'z eo er yez dudiuz
a zeskis war ho parlenn
hag e skuilloh euz lein an neñv
ho kaerra bennoz
war an hini en-deus her greet.

J.M.P.

Lizer-Paeroniez skrivet gand an Aotrou Vallée, Rener Kroaz ar Vretoned, da oberour Alanig al Louarn.

Sant-Brieg, dar 26 a viz Eost 1905

Aotrou ha kenvroad ker,

Va ali a houlennit diganen diwar-benn ho pezh nevez *Alanig al Louarn*. O paouez e lenn emañ ha biskoaz - n'eo ket evid rei mel e lavaran kement-se ; ar wirionez n'eo ken - biskoaz gand lennadenn vrezonég ebed n'em-oa kemeret kemend-all a blijadur. Rag, mar deo gall danvez ho labour, an doare m'ho-peus displeget anezañ a zo breton-rik... breton penn-kil-ha-troad ! Nag a skrivagner, en on amzer, dreist-oll, pa gemeront diwar ar galleg danvez o skridou, a chom ganto, evel pa vije bet peget ouz krohen o spered, stumm ar Hallaoued, ar stumm-ze skort, diliou, treud ha maro,

Teusk evel advern eur hi,

evel ma leverom e Treger ! Ho stumm-c'hwi, en eneb, a zo fonnuz, beo ha yah, maget ma'z eo gand spered ar Vro ha gwirizennet e deun ene Breiz-Izel. Dre ze ho prezonég, hag eñ reiz-mad, a chom atao frêz ha pobluz ; ha, pa ouezit e vravaad c'hoaz dre varella ho tivizadegoù gand kant ha kant a grennlavariou, a zoareoù hag a skeudennou-lavar, a rimadelloù hag a fentigoù plijusoh an eil eged eben, e skoit war ar galon hag e tiskennit don e spered ho lennerien.

Ha c'hoaz, war va meno, kaeroh ho-peus greet eged sevel eur pezh-c'hoari mad en eur brezonég ar c'hweka : eur gentel ho-peus roet, eun hent nevez ho-peus digoret da varzed ho Pro.

Gwir eo, ar re-mañ o-deus savet eun eost fonnuz a beziou-c'hoari, a welom o tiwana a bep tu, en-dro deom, war on douar santel a Vreiz-Izel. Pa zellom, avad, ouz an eost-se, n'om ket evid mired da chom batet, heñvel ma 'z eo ouz eur parkad ed na vije enañ nemed tamouezennou melen, stank-ha-stank, heb an disterra rozenn-voh pe hlizinenn da rei dudi ha frealz d'al lagad. Rag, n'eus ganeom nemed peziou-c'hoari braz pe "trajediennou", skweriusoh ha pouezusoh an eil eged egile... ha mann da hoari ha da farsal !

Ha koulskoude, en amzer gwechall, e veze skrivet peziou c'hoaruz, evel an "Amourusted ar Hoziad" ez eus meneg anezañ war geriadur an Tad Pelletier, pe c'hoaz evel ar peziou-ze savet gand on tadou koz d'ar Marlarjez hag a zo deut beteg ennom ar vrud anezo. Daoust hag-eñ e vije eet or spered breizad war dreutaad ha war zizeha evel koz douarou 'zo ? - N'eo ket ! Emaoh o paouez diskouez e oa beo c'hoaz enañ andon ar c'hoariadelloù hag ar farserez ! Hag ho taol-êsa a zo deut ganeoh da daol-micher, gwella 'zo !

Ne van ket d'ober nemed kloza al lizer-mañ - re hir - en eur ho trugarekaad eur wech c'hoaz, hag en eur heta deoh diskibled, eur bern anezo, a zavo, d'hoh heul, peziou-c'hoari heñvel ouz hoh "Alanig al Louarn", evid gwella mad ar **Brezonég** hag ar **Vro**.

Ho servijer ha kenvroad sentuz ha leal

E. Vallée (*Abherve*)

C'hoarierien

Alanig al Louarn, alvokad dilabour

Primel, paotr yaouank, mevel keginer gand Alanig.

Goulhen Michañs, tieg ha marhadour mezer

Gwennaël, paotr yaouank, mevel mesaer gand Goulhen

Eur Barner, gand e **Skrivagner**

Eozennig, bugel, niz da Houlhen Michañs.

An arvest kenta a dremen e kegin Alanig al Louarn, da zeiz Gouel Mikêl.

An eil, en ti Lez Varn, antronoz Gouel Mikêl.

Setu amañ anoiou ar re o-deus c'hoarriet ar pezh-c'hoari-mañ da genta :

Alanig al Louarn.....Glaoda Boulc'h

Primel.....Saik Gwillou

Goulhen Michañs.....Yvon Paul

Gwennaël.....Jozef Peron

Eur Barner.....Yann Milin

E Skrivagner.....Yvon Calvez

Eozennig.....J.P. Stephan.

Alanig al Louarn

Arvest kenta

Kenta diviz

Primel

(E-unan, a ra an neuz da beñselia e lavreg, hag a gan dre ma kas e nadoz en-dro).

Disul vintin, aba zavis¹,
O ren dren dren o la la ri tra,
O ren dren dren la ri de na ;
Da redeg ar had ez is,
Tio O !
Da redeg ar had ez is,
Tio O ! O !

Redeg ar had, ar heveleg,
A-dreuz traonienn ha lanneg.

(Mouskana a ra an ton eun deirved gwech heb ober implij a gomzou en taol-mañ. Sevel a ra, ha goude beza lakaet war an daol e vinviou da wriad, e komz evel-henn :)

A ! ya, gwechall nag a ebat
P'edon er gêr e ti va zad,
Pa vezem, va breur ha me,
O taouhantera gand Doue,
O labourad beteg an noz
Mêziou troet gand ar re goz
Ha glepiet gand gliz o hwezenn !

Nag a blijadur dianken
A gaved da zul pa veze
Peurhreet e zlead ouz Doue,
Oh en em letri² er c'hoariou
A reas en or raog on tadou !

Bremañ, siwaz, n'eo mui heñvel ;
Eet an ebat gand an avel :
Reuzeudig on evel ar vein,
Siwaz ! va-unan war va hein
Am-eus sachet ar harr.

Perag,

¹ War unan euz an tregont ton dastumet gand an Aotrou Bourgault-Ducoudray ; "Recueil de trente mélodies bretonnes."

² letri : ?

P'edon brao-braz er gêr distag
Ha digabestr, am-eus klasket
Fred e kêr, ken n'am-eus kavet ;
'Vel pa vefe mel er hêriou
Da lipad ouz ar mogeriou.
Pell diouz va zud, perag ivez
Mond da redeg war-lerh danvez,
'Vel pa gouezfe war ar ruiou
Aour evel gliz war ar mêziou ?

Perag senti ouz eur stultenn
Froudennuz a dreuzas va fenn,
Ha mond da glask beza e kêr
Mevl kent³ eged mab er gêr ?
Da weled ar hêriou 'zo kaer,
A-bell o lintri p'o gweler,
Mez pa'z eer enno da veva,
Trumm e sav keuz gand neb a ya.

Evidon me 'zo dizonet
Diouz ar c'hoant mond gand aotrouned ;
Tapet on en eun toull louarn
Ha va meudou don em daouarn
A zo kouezet.

Eur mestr am-eus

Ne dalv ket an dillad en-deus :
Louarn eo, war a leverer,
Dre lesano ha dre vicher,
Hag alvokad eo a lavar,
Diêz-kenañ kaoud dezañ e bar ;
Ar pezh 'zo gwir ha gwir bater
Eo eur gaouiad hag eur ribler,
Ha mar deo aotrou, me 'lavar
Eo kouezet euz a lost ar harr :
E stal e stalig 'zo troet,
Eet eo e zough⁴ da vinaoued.
Daoust ha pinvidig e chomer
Pa ne reer mann euz an amzer ?
Penaos ivez ne vefe ket
A bep seurt siou fall karget ?
Al labour eo hag ar bedenn
War hent ar mad a zalh an den.
Neb piou bennag ne ra netra
A zesk an droug da nebeuta.

³ kent : kentoh

⁴ e zough : e voj.

Al labour eo hag ar hwezenn
A vag hag a yaha an den,
Ha va Lan, e-leh labourad,
'Vez amañ hag a-hont dalhmad,
O vond euz eun ti d'egile
Da glask e lein hag e vanne.

Hag e-keizt-se me rank tremen
Gand bara zeh ha dour hepken,
Hag ar pezh a zo gwasoh c'hoaz
Eo emañ war-nes mond en noaz.

Eur pillaouer, mar am gwelfe
Truez ouzin a gemerfe
Hag euz e zah e rofe din
Gwell eged n'em-eus war va hein.
M'am-bije bet da vihanna
Da gaoud eul lavreg peadra !
Siwaz, ker berr on ma rankan
Lakaad daou da ober unan.
Merur a gant gwech am-eus klevet
Va zad, gwechall, o lavared :
« Gouzañv an dud hag an amzer
A zo daou dra red da ober. »
Da hortoz dizrei c'hoaz d'e gêr,
Da eo din ober e lavar,
Ha marteze da vond ganen
E hellin kaoud va gwenneien.
A ! ya paneve m'am-eus keit
M'em-eus amañ lakaet va zreid
Heb kaoud eur gwenneg a zigoll,
Pell 'zo e vijen bet em roll.
Mez daouzeg miz brao ha kempenn
'Zo 'maon gand Lan, hag ez eo tenn
Diskouez ar seuliou d'an aotrou,
O lezel gantañ ar goprou.

Peoh ! Kleved a ran eun tamm trouz ;
Moarvad e tistro va Lan rouz ;
Pa gomzer euz ar bleiz, e lost
A weler a-bell pe a-dost ;
Evid al louarn, e doare
E tegouez ivez evel-se.

Eil diviz

Primel hag Alan

(Primel a gloz dillo e neud, e beñseliou hag e nadoz, hag a ra an neuz da gempenn listri ar gegin)

Alanig

(On tond en ti)

Evel-se, Primel, gand a ri,
Bez kempenn, paotr, war va listri,
Evelato war zigarez
Ober anezo traou nevez,
Ne da ket da re o spura
En aon ne deufes d'o uza !

Primel

Bezit dineh, Aotrou Alan,
C'hoari 'ran dresa ma hellan,
Ha ma n'uzfen ket va dillad
Muioh eged ho listri plad,
Ne vefen ket o vond en noaz
Evel m'emaon bremañ, siwaz !

Lan

Mar deo mad beza a-zoare,
Ker mad e kavan e vefe
Etre mevelien ha mistri
Eur hemm bennag e-barz an ti ;
Ha ma vefes gwelloh gwisket,
Da vestr ganit a ve trehet,
Rag e zillad, 'vel a welez,
Ne vezont ket didoull bemdez.

Primel

Brao-braz e prezegit, aotrou,
Dreist-oll evid ho kodellou ; -
Mad eo lêz dous, mad eo lêz treñk,
Mad da beb den chom en e reñk ;
Evelato, ne gredan ket
E hellfen beza abeget
Hag e lakfen eur pezh arhant
Da brena danvez gwiskamant.
Mez euz a beleh e lakin ?...

Lan

Te n'out nemed eun avoltin⁵,
Ha teod kel lampr ha da hini
Biskoaz n'eus bet ouz va strani.
N'eo ket echu da vloaz ganed⁶
Hag e karfes beza gopret :
C'hoant az-pefe, war a welan,
Kaoud da bae a-raog rei da boan.
Ha koulskoude em-eus klevet
Va zud gwechall o lavared :
« Dibaot al labour a vez mad
Pa vez paeet a-raog m'eo greet. »

Primel

Ganeoh 'ta neuze, pa reer kont,
Trizeg da zousenn a respont.

Lan

Trizeg da zousenn, ha perag ?
Piou her gwelas eun tu bennag ?

Primel

Piou her gwelas ? C'hwi eo her gra
O komz evel a rit brema'.
Daoust ha n'eo ket da houel Mikeal
E teis davedoh e-leal,
Warlene da-geñver hizio ?
Emaon amañ 'ta bloaz a zo ;
Ha ma fell deoh e kendalhfen
D'ober ho kegin, e karfen
Ho kweled o rei, n'eo ket 'ta,
Va goprour koz din da genta.

Lan

Sell, ya 'vad, gwir a leverez ;
Ne zoñjen ket e pe zevez
Edom hizio. - Nann, va Doue,
Dineh e oan, ha koulskoude
Deiz gouel Mikêl hag an Ankou
A ra kalz a jeñchamañchou.

Primel

O ! anad eo d'an oll, aotrou,
Rag ne gouezas biskoaz an aour

⁵ avoltin : divergont, pez-fall.

⁶ ganed : ganit (evid ar rim, evel-se e vez skrivet "ganit" a-hed ar skrid).

E godell eun den dilabour.
Gwechall, bep prosez a veze,
An oll amañ ho koulenne.
Ne vezit kea diwar an dour
Hag an oll ho lez dilabour :
Dibreder e vezit bemdez,
Petar 'talv deoh ho kouziegez ?

Lan

Meur a gudenn am-eus ganti
Dirouestlet da veur a hini ;
Ha pa hellan en em lakaad
War va micher da labourad,
Ne gredan ket e hellfed kaoud
Eun alvokad ezu va galloud.

Primel

(Outañ e-unan).

Ya ! da droada gevier, heb mar,
N'esu ket ho par war an douar.

Lan

Mez bremañ an dud a fura,
Ha dre ze ni 'goll or bara.
Mez fiziom en amzer-da-zond
Gwellaad a ray an traou da vond.

Primel

O ! gand esperañs ha dour yen
E heller beva meur a zen.
Siwaz deoh : n'on euz ar re
A vez bevet ken diviz-se,
Ha n'eo ket gand komzou goullou⁷
E vezo stanket an toullou
A gresk e va dsillad bemdez.
Hag en ho re deoh-c'hwi ivez.

Lan

Ar wirionez a zo ganed :
E truillou emaom o voned.

Primel

O voned ? Mez eet eo ez om,
Penn-kil-ha-troad, ma'z eo mez deom.

⁷ goullou : skrivet "goullou" er skrid orin (evid ar rim)

Lan

Gortoz, me 'oar ar pezh a rin
Evid lakaad d'an traou-mañ fin.
Mond a ran va-unan e feah⁸
Da droial war ar marhadleah⁹ :
Ar foar a zo, ha marhad mad
Dillad a gavin er marhad.

Primel

Kaoud a reoh n'eus forzh pegement
A zillad nevez a beb ment,
Mezer a bep seurt d'ho tiviz,
A bep seurt liou, a bep seurt priz ;
Mez a-raog gelloud kaoud ho c'hoant
E rankoh diskouez hoh arhant.
Ho yalh dilaset a vezo,
Mez anezi seurt ne gouezo.
Rag euz eur zah diêz eo tenna
Pa ne lakaer netra enna'.

Lan

Daoust ha te 'zo bet o selled ?

Primel

Gouzoud a heller heb gweled.

Lan

Mad ! n'eo ket pemp biz 'zo aze
Ma ne zizroan dizale
Gand va zamm a zillad nevez
Evidom on-daou, va faotr kêz :
Mezer penaoz a fell dit kaoud ?
Lavar dillo, me 'rank gouzoud.

Primel

Ar pezh a helleh da gaoud, mestr :
Ne zibab ket an neb a brest.

Lan

Sae war gorre ha sae dindan
Az-peus ezomm war a welan,
Gand eul lavreg war ar mathad
Evid beza gwisket deread.
Evidout diou walenn hanter

⁸ feah : estlamadenn.

⁹ marhadleah : marhadleah.

Hag evidon teir pe beder,
Rag euz va zu hag em-befe
Dillad nevez hag a-zoare,
Netra, moarvad, sur ne gollfen,
Rag an dillad a ra an den.

Primel

Ha piou an dial, da vihanha,
A hell presta deoh er gêr-ma' ?

Lan

N'ema ket c'hoaz en da bater
Gand piou ez an d'ober afer.
Ar pezh 'zo sur, bez' am-bezo
-Ha deiz ar Varn me o faeo -
Dillad nevez euz ar haerra,
'Vid bennoz Doue ha ken tra.

Primel

(En eur hoarzin goap)
Gwelet e vo !

Lan

Gweled a ri.
Da hedal, diwall mad an ti !

Trede diviz

Primel

(e-unan)
Eur groaz a vezo red ober
War mantell an oaled emberr,
Ma teu gand Alan peadra
Deom da helloud en em wiska.
D'ar foar ez a, war e veno,
Heb kaoud eur real war e ano ;
Mez ma hell ober eur preniad¹⁰
Ne vezo ket dre an hent mad,
Rag piou an dial, da vihanha,
A garfe c'hoaz gwerza deza'.
Den ebed ken eo, moarvad sur,
Skiant prena a ra 'n dud fur,
Ha Lan en-deus gwerzet d'an oll
Euz anezañ kement dre oll,

¹⁰ ober eur preniad : prena eun dra bennag

Ma ne heller ket mui, e-leal,
Fizioud ennañ eun hanter real.
Ha koulskoude, o ! va Doue,
Kalon an den a gar fouge,
Ha ne vefen ket souezet
Hag e klevfen e vefe bet
Eun nouch bennag, war e gomzou,
Tapet brao c'hoaz en e lasou.
Rag eñ a oar gopaad ker flour,
Ma tennfe dienn diwar dour.
Daoust piou a hello kaoud an dro
Da ober dezañ e varo ?
Sur on abred pe ziwezad
Warnañ ivez e vo reuziad,
Rag n'eus den fin n'en-deus e goulz,
A veze desket deom er houlez.

Ma'z eem gwechall, va breur ha me,
Da skol ar barrez beb beure ;
Ha da lakaad da vond kaled
An dra-ze deom en or spered,
E rankem deski 'vel didu
Istor fentuz killog Kerzu,
Hag e kredan dindan eñvor
E ouezan brao c'hoaz an istor.

Er Gerzu ez eus eur hillog,
Korzaillenn en e houzoug ;
Kerkent ha diou pe deir hêr¹¹,
Gantañ 'treger ar harter.

Alan al Louarn, eun deiz,
A glevas e gan direiz,
Hag e savas c'hoant gantañ
Mired outañ da ganañ.

Er Gerzu eh anavez
Mad, Alan an ardremez.
Setu-eñ, eta, didrouz,
Ha mond e-tal ar bern plouz.

A-bouez gedal eur pennad
-A-wechou gedal 'zo mad -
E wel o tond, klok, klok, klok,

¹¹ hêr : marteze ez eus eur vi-koukoug er skrid orin, hag e vefe red lenn "eur". Mez neuze ne rimfe ket.

Dienkrez ar hribellok¹².

En e jerch¹³ d'an aneval
Alan a dap krog raktal,
Ha kerkent, skañv hag iskuit,
Gand e zamm setu-eñ kuit.

En eru vond d'e doull d'ar red,
Mall dezañ ober e bred,
Setu degouezoud gantañ
Tremen tost d'eur poull-kannañ.

War e dro, kannerezed
A wel al laer o kerzed :
« Sell, a lavaras unan,
Killog ar Gerzu gand Lan ! »

Neuze 'vad war Lan ar Rouz
E savas harao ha trouz,
Kement, ker brao ha ker mad,
Ma flêrie gand e reuziad.

Ker brao ha ker mad ha kement
Ma plade ouz mein an hent ;
Ker mad, kement ha ker brao
Ma krene rag ar maro.

E-keizt-se, ar hribellog
Ouz e weled kel lostog :
« Ba ! Lan zod, sent ouzin-me,
Ha lavar d'ar merhed-se :

« Asa, merhed, nag a drouz !
Perag kement a hlabous ?
N'ema ket en hoh afer
Petra lakin ouz va ber. »

Alan goz, ouz e zelaou,
A dro krenn e gillorou
Evid prezeg d'ar merhed.
Siwaz ! genaoueg 'oa bet.

Rag ar hillog, e-keit-se,
War hent ar gêr a gerze,

¹² ar hribellok : ar hribelleg.

¹³ e jerch : trefodach Chon : mond da glask.

En eur ziskouez en-doa Lan
Kavet finnoh egetañ.

Asa ! penaoz ne hoarvezfe
Eun dizro louz bennag 'vel-se ?

Gand va mestr, d'e zifeskina
Euz an droug a ra d'e nesa ?
Hag e rankfen mond goude-ze
Da di va zad heb kaoud va dle,
E vefen laouen o soñjal
En-deus kavet e gevatal.

Pevare diviz

Lan, Primel, Goulhen

Lan, o tizroi gand herr, eur zamm traou gantañ.
Gweled a rez ?

Primel

Gwerhez Vari !

Lan

Pa garan, eh ouzon c'hoari
Da vad koulz ha den all, Primel !

Primel

Gweled a ran, Gwerhez santel,
Mez red eo bet deoh evelkent
Kaoud eun den bennag war hoh hent
Da rei deoh ho mezer e ro.

Lan

Ya, marteze, sator dero¹⁴ !
Daoust hag hizio eun alvokad
A houlenn e ro e zillad ?

Primel

Pe ma n'eo ket deoh e ro,
Piou eo an hini her paeo ?

Lan

Paeet eo, n'ema ket d'ober !

Primel

Penaos ? N'ho-peus ket eun diner.

Lan

Eo, va faotr kêz, eur real a yoa
Chomet em yalh da loueda.
Mall 'oa e gas, Goulhen 'michañs
En-deus-eñ bet da real a jañs.

Primel

(Outañ e-unan)

Ober a rin gajou¹⁵ nevez.

¹⁴ sator dero : satordallig !

¹⁵ gajou : traou evid gounid arhant.

(*Da Lan*)

A ! Goulhen a zo...

Lan

(*O troha war Brimel*)

Dres, hennez !

Primel

... o chom er penn all toud da gêr,
Demdost da di an Aotrou mêt ?

Lan

Mad, euz e di eo e teuan
Gand an dillad-mañ digantañ.
Lezi da gov az-pije c'hoarzet,
Ouz va zelaou ma vijes bet,
Rag, nann, biskoaz n'eo bet heb gaou
Va zeod kel lampr e va genou.
A ! ya, c'hoarzin 'leiz da grohen
Az-pije greet, e ti Goulhen
Ouz va zelaou ma vijes bet.

Primel

C'hoarzin a rin ouz ho kleved
Mar kirit c'hoaz en em lakaad
Da gonta din ho taluad.

Lan

Hen ober mad a rin, Primel :
Mez kant klevet n'dalv ket eur gwel.
En eur vond bremaig ahalenn
On eet war-eeun da di Goulhen.
Pa zegouzis, war dreuz e zor
Edo braket 'vel eur pabor.
« Ha deoh, Goulhen, 'maon-me kerkent !
Ne zoñjen ket, o vond en hent,
Kaoud ar blijadur d'ho kweled.
Penaoz 'ta ganeoh 'ma ar bed ? »
« Mad, eemzañ, ha dreist zoken,
'Drugarez Doue, 'ma ganen. »
« Gwell a ze 'ta, 'mon-me¹⁶ raktal.
ha penaoz e rit ho stal,
Hag hewerz eo an traou bremañ ? »
« Bez' e heller en en dennañ, »
Emezañ.

Ha me kendelher

¹⁶ emezon-me

C'hoaz war e lerh gand va fater.
« Ho tad, Doue d'hen pardono !
A ! na pebez den "Comme il faut",
Heñvel-mik oh outañ, m'hen tou ! »
« Savit ganen war-lêz, aotrou, »
Eme baotr ar mezer raktal.
Ha setu-me pignet er stal,
Ha greet din, mar plioj, azeza ;
Hag e kendalhen da gonta.
« Ya, m'hen tou, c'hwi eo mab ho tad,
Fri ha genou ha daoulagad,
N'eus kemm ebed evid eur gwel,
Ha da houzoud c'hoaz oh heñvel.
Sell, pa zoñjan - livirit din,
Ha n'eo ket maro ho tintin
Katell fri kamm ? »

« Nann, Doue r'he miro, »

Eme Goulhen.

« Rozenn ar vro

'Mon-me 'darre, 'oa Katellig
Hag eur bebrenn satordallig,
Eur plah vrao. Evelt, Goulhen,
Ez oh ivez mistr ha laouen.
Mantruz an heñvedigez
A zo en ho kerentiez !
Sah an dienn, kredi a ran
Gweled ho tad pa ho kwelan.
Ken heñvel-poch ez oh ho-taou
Ha ma'z eo daou lomm dour, m'hen tou. »
« Ar hêz a zen hag a roe
E kred d'an neb a houlenn :
Sal' e vije kalz eveltañ,
Doue r'hen pardono bremañ ! »

Primel

Ker fin ha c'hwi n'esu den ebed
O lakaad e dreid war ar bed.

Lan

N'eo ket echu va hontadenn :
Lez ahanon ma'z in da benn.
P'am-boa flouret euz va gwella
Ha tommet e galon deza' ;
Pa welis penaoz e c'hweze
Gand e gorvad lorch ha fouge,
Seu-me, gwella ma hellen,
Ha trei dezañ va hrampouezenn.

« Satordallig, a liviris
A-grenn. Pebez mezer fetiz
Ho-peus aze, ha kreñv 'vel ler !
Daoust hag e gloan eo ho merzer ? »

« E gloan eo sur, eme Goulhen,
E gloan va deñved eo zoken. »

« Heñ ! gweled a rafeh, » 'mon-me,
O lakaad kresk en e fouge ;
« C'hwi 'oar anezi 'vel ho tad.
Eüruz an neb 'zo a ouenn vad !
Mez tapet on ganeoh, Goulhen,
Braoig-brao a-bouez hoh higenn,
Rag bremaig, o tond euz ar gêr,
Ne zoñjen ket prena mezer ;
Ha bremañ, pa welan hemañ,
E sav ganen c'hoant d'her prenañ.
Kant skoed am-boea en aour melen,
Tost ho-pezo an drederenn,
Her gweled mad a ran : Biskoaz
Netra din kement a blijas.
Red e vo deoh din gwalennañ
Pemp pe c'hweh gwalenn anezañ. »

« Feah ! aotrou Lan, eme Goulhan,
Lorh ennañ a-leiz e grohen ;
Henenz a zo ker da zuilla
Ha buan e heller fuilla
Eur guchennad vad a arhant,
Euz ar mezer-ze pa vez c'hoant,
Rag keraouez a zo savet
Warnañ - dre ma'z eus kalz deñved
Marvet er bloaz-mañ gand ar pud¹⁷ ;
Eur hleñved dañjeruz ha yud. »

« Ba ! 'mon-me, daoust ma'z eo ken ker
Ne ran ket kalz a foutre kaer.
Hennez am-bezo pe netra.
Gwalennit anezañ din 'ta.

« Ha n'ho-pefe ket eur spillenn,
A lavaras kerkent Goulhen,
Hervez ho c'hoant, Lan, ho-pezo. »

¹⁷ ar pud : "peuk", paz an dañvad ; pe eur hleñved grevuz-kenañ, n'esus forz pehini.

Ha me respont dezañ d'am zro
« Anaoud a ran ho kalon vad :
N'oh nemed heñvel ouz ho tad ! »

Primel

Soñj a deu din, ouz ho kleved,
Euz an istor-mañ, 'm-eus desket.

Lan

Lez ahanon, ma'h echuin
Ha ma weli pebez paotr fin
Eo da vestr Lan. Pa oa ganen
Dindan va breh va frenadenn :

« Gortozit, aotrou, me 'r gwerzer.
Lezit amañ ho samm mezer
Ha va mevel, brao ha kempenn,
A gaso deoh ho pakadenn ! »

« Ta ta, 'mon-me, te n'eo ket red,
Me he dougo heb diêz ebed
Dindan va hazell evel-se.
N'eus ket ouzin a gamambre ;
Mez c'hwi d'ho tro, aotrou Goulhen,
A rank emberr koania ganen.
Ne vanko na kig na bara,
Na chistr na gwin deoh da eva ;
Hag euz ar hrak-houad lard-toaz,
Prenet er marhad hag a boaz,
Bremañ va mevel ouz ar ber,
E tebroih pa deufoh emberr,
Hag ho-pezo c'hoaz diganen
Hanter-kant lur en aour melen. »

Mad, dodn a raio dizale,
Al laban m'eo da glask e zle.
Mez amañ nag aour, nag arhant,
Na pred n'en-do, hervez e hoant.

Primel

Mez oh ober evel ma rit,
Me 'gav din, aotrou, e laerit ?

Lan

Laerez ! Ya, moavad, sur - selaou !
Daoust ha pehed eo ober gaou

Ouz tud kel laer ma ne laeront
 O nesa nemed pa hellont ?
 Gopuhen, 'michañs, gouzoud a rez,
 'Zo mab da "vizied ar gernez".
 Evel e dad e laer an oll :
 Mall eo e lakaad da restaol
 D'unan bennag - ha marteze
 Eh onestaio goude-ze.
 Evid-se, steu petra 'rin :
 Em gwele klok en emlakin ;
 Ha pa deuio Gouhen 'michañs
 D'am hlask amañ a-fetepañs,
 E liviri dezañ dillo,
 Evid e gas diwar da dro :
 « Komzit goustad, en an' Doue,
 Rag va aotrou, war e wele,
 En eur stad trist a zo dalhet
 Tri miz a zo gand ar hleñved. »
 Ha, ma lavar (hag e raio)
 Kerkent hag o komz m'az klevo :
 « Liva gevier a rit aze !
 Ho mestr a zo bet em zi-me
 O prena mezer n'eus ket pell. »
 E liviri dezañ, Primel :
 « It pell ahalenn da zutal
 N'ema ket ar houlz da farsal
 Ganen-me 'miko¹⁸ tamm ebed. »
 Hag eur penn trist a ri meurbed.

Primel

Bezit dineh, aotrou Alan,
 Gouzodu a rin ober va Lan
 Koulz ha nikun - Gweled a reoh
 E vezin a-rampo ganeoh.
 Kas a rin da venez Are
 Da zutal e brulu difre,
 Ar paotr Goulhen heb e vezer ;
 Gouzoud mad a rin va micher.
 Mez deoh e vezo gwaz-a-ze
 Ma kouez warnon ar beh goude.

Lan

A-walh eevl-se, randonenn,
 Mall eo din tehed ahalenn.
 Selaou ! ema o tond, Primel,
 En eur zutal.

¹⁸ 'miko : trefodach Pagan. "mitio", "emezoh-c'hwi"

Primel

Sutal a hell
War-lerh e arhant.

Lan

Ya, sutal
A hell ; heb ezomm d'e hedal,
Mond a ran d'am gwele.

Primel

It 'ta !

Lan

Arabad dit c'hoarzin !

Primel

Tra ! tra !
Leñva doureg a rin, Aotrou !
(*E-unan*)
Ma hounid arhant va goprou
Din gand an dra-ze ?

Goulhen

(*Er-mêz*)

Hop ! n'eus den
Ebed er gêr ! – Me eo Goulhen,
E ! aotrou Lan, 'maoh ket aze ?

Primel

(*En eur zigeri*)

Komzit goustad, en an' Doue.

Goulhen

Heñ ! Roit din buan digor,
N'eo ket brao beza 'toull an nor.

Pemped diviz

Primel, Goulhan hag Alan

Primel

(*Da Houlhen o tond en ti*)

Goustatoh !

Goulhen

Petra 'zo 'nevez ?
Peleh ema da vestr ganez ?

Primel

E pe leh, santez Anna ?

Goulhen

Ya !

Lavar 'ta din peleh ema ?

Primel

El leh ma rank chom pennasket
Pell 'zo, siwaz, gand ar hleñved.

Goulhen

Piou an dial ?

Primel

O ! en an' Doue,
Na garnachit ket evel-se,
Rag moredet eo, a gredan.

Goulhen

Piou ?

Primel

Va mestr, an Aotrou Alan.

Goulhen

Da vestr ! mez eam o paouez
Mond euz va zi-me, va faotr kêz,
C'hweh gwalennad vezer gantañ.

Primel

Va mestr ?

Goulhen

Ya,ha me deu bremañ
Da gerhad arhant evito :
Kleved a rez ?

Primel

Evelato,
Sur n'oh ket fur a-walh o tond
Da gomz amañ ken divergont,
Ha da houlenn digand eun den
Hag a zo dare da dremen
Arhant dillad n'en-devezo
Birviken ezomm anezo.

Eul liñser wenn ha pemp plankenn
En-deus ezomm ha netra ken.

(Goulhen a ziroll da hoarzin. Primel a gendalh)

Amañ n'eo ket an oll o-deus
C'hoant alvaonad evel m'ho-peus
P'ema karrigell an Ankou
O hortoz samma an Aotrou.

Goulhen

Nevez klañvet eo da vestr 'ta ?

Primel

Nevez klañvet, Santez Anna,
Trizeg sizun hag eun devez
Ema aze war e hourvez.

Goulhen

Ya, moarvad sur, beza 'z-pezo
Va zok diganen da holo
Ar mell gaou-ze.

Primel

Me ?

Goulhen

Ya, te dres !
Ha ma simplfes beb gaou a rez,
Ne ve ket kavet dre ama'
A aour a-walh d'az tizempla.

Primel

Mantruz ar poaniou a ziwask
Va aotrou Lan. Kaer 'zo bet klask
Medisined ha louzeier,
Ne wella tamm. O ! eur merzer
Eo.

Goulhen

Mad ! Bez' e vezo eur zant
Ma kar rei din-me va arhant.

Primel

Komzit goustad !

Goulhen

Ro peoh d'am penn,

Ha ro din deg lagad ejen !
Te 'gav dit e heller beva
O rei an traou evid netra ?

Primel

Da biou ho-peus roet ho traou ?

Goulhen

Da biou, amboubal ? d'az aotrou
A oa er foar bremañ-zouden,
Ker gwir ha ma'z on-me Goulhen.

Primel

Meur a heñvel a vez er foar,
Ha ne vezont na breur na c'hoar ;
Hag a-hend-all, peseurt ezomm...

Goulhen

Ta ! ta ! Ki skaotet gand dour tomm
En-deus aon zoken rag dour yen :
Me 'oar petra eo dleourien.

Primel

'M-eus aon ho-peus kollet ho penn
O re zuna bord ho kwerenn.
It ahalenn - ha trumm er-mêz !
Asa, daonet, n'ho-peus ket mez,
O tond amañ da ober freuz
El leh ma'z eus kemend a reuz.
It pell diouzin da alvaonad !

Goulhen

Te 'lare din-me komz goustad,
Hag e karnachez da-unan
Deg gwech kreñvoh eged na ran.

Primel

Dilojal 'rit hirio e-leal :
Anad eo ema Gouel Mikeal
Ganeoh.

Goulhen

A ! morjin, mil gurun,
Biskoaz !

Primel

Diwallit d'e zihun !

Rag ablamour d'ar boan her gwask,
En an' Doue, chomit habask.

Lan

(Euz e wele)

Primel, eur beradig dour roz,
Diêsaad a ran pa deu an noz ;
Deus 'ta da rei din da eva.

Goulhen

À ! A ! M'her hlev, aze 'ma !

Lan

Deus 'ta, Primel, deus 'ta paotr kêz ;
Ar pallenn diwarnon a gouez,
Avel a deu dre doull an nor
Hag ar prenest a zo digor.

O ! ar veneh zu. Marmara,
karimari, karimara.

(Dilammad a ra war leur an teatr, hag en eur en em drei ouz Primel) :
Sell, diwall 'ta raozo, diwall !

Goulhen

Biskoaz ne welis kemend-all.

Primel

Kollet ho-peus ho skiant-vad.

Lan

Sell amañ 'ta o pignad !

Primel

Petra 'hoarvez ganeoh, aotrou ?
N'ema ket mad ganeoh an traou.

Lan

Ar vedisined a zo bet
En deziou-mañ ouz va gweled,
O-deus va lakaet da lonka
Ar falla lorgnez o-devoa,
Ma'z on ampoezonet ganto.

Primel

(Da Houlhen)

A ! 'ta ne gredit ket atao ?

Goulhen

O ! O ! n'eo ket gand marvailloù
E vez paeet din va dleou !
(*Da Lan, en eur heja anezañ*)
E ! aotrou Lan : setu Goulhen
O klask arhant ho prenadenn ?

Alanig

(*Ober a ra neuz da gemered Goulhen evid e vedisin*).
A ! aotrou Yann – ho teltennoù
A zank el ler evel broudou.
Va hrohen a zo ganto poaz ;
Daoust hag eun all a lakin c'hoaz ?

Goulhen

Grit a geroù war an dra-ze
Nemed e paeoh din va dle.

Lan

An holen am-eus kemeret
Hervez 'poa gourhemennet.
O ! aotrou Yann, pebez mohaj !
N'evin ket ken eur seurt evaj,
Eur seurt louzou da zistanka ;
Rag ranket am-eus dislonka
Gantañ kement am-boa : d'am giz,
Netar ker c'hwero ne dañvin.

Goulhen

N'ho-peus dislonket a-walh
C'hoaz, rag re reud e chom ho yalh.

Lan

O ! en an' Doue, labourit
Mad warnon, aotrou Yann, ha grit
Ma ne vezin ket c'hoaz kaset
Da rouantelez ar gozed.

Goulhen

Hanter-kant lur evid mezer
A glaskan diganed, straner.

Primel

Che ! terri 'reot e benn dezañ
A-raog ma'h ehanoh outañ.

Goulhen

Ha me n'em-esu ket a ziouer,
Paotr, d'am hweh gwalennad vezer,
Marteze ?

Primel

Pebez randonenn !
Gweled a rit, paour-kêz Goulhen,
E kemer 'hanoh, diouz ho min,
Evid beza e vedisin.
Ar paour-kêz merzer, nag a boan
Am-eus-me kemeret ganatñ.
Trizeg sizun hag eun devez
Ema aze war e hourvez,
Ha c'hoaz ma hellfet kaoud fiziañs
D'e weled o kaoud pareañs.

Mez, aotrou Lan, en an' Doue,
Dizroit buan d'ho kwele !
Gouzoud a rit ho-pesu divenn
Da zevel c'hoaz, rag ho terzienn...

(Primel ha Lan a ya kuit).

C'hwehved diviz

Goulhen, *(e-unan)*

Petra an oll hiviziken
A ray an amboubal ganen,
Hag a zacho ezu va zi-me
Kement a vo diouz o doare,
An oll a deuio d'am goapaad,
Beteg ar mesaer emzivad
Am-eus em zi degemeret,
Ha greet peb vad dezañ bepred,
Mil gurun ! Biskoaz kemend-all !
Ha n'emaon ket oh huñvreal ?

Koulskoude, bet eo bet bremaig
Em zi-me, n'eus ket c'hoaz netraig.
Marhatet on-deus, a gav din,
Hag em-eus tapet ar paotr fin,
Rag ar mezer en-deus prenet,
Teir gwech e briz a zo gwerzet.
Kemeret en-deus anezañ
Dindan e gazell... al laban,
Hag hanter-kant lur am-bezo
A-raog ma'z in ahann hizio.

(Hag e sko eun taol pounner war an daol).

Seizved diviz

Primel ha Goulhen

Primel

Asa, pebez kasauz a zen
A rit evelato, Goulhen !
It !

Goulhen

Hag ez in, p'am-bezo bet
Ar pez a zo din amañ dleet.

Primel

N'eam ket mad an traou ganeoh/
Mar am hredit, sioul hag e peoh,
D'ar gêr ez eoh da ziskuiza
Eun tammig, ha da gompeza
Ho spered - It afo, Goulhen,
Ar foar he-deus skuizet ho penn ;
It d'ho kwele, rag glabouset
E hellfeh beza. Mez n'eo ket
War va lerh-me...

Goulhen

A ! satordallig,
Te zo re lemm da deod, paotrig.
Te rofe din-me da gredi
E tebrfe foenn an houidi.

Primel

Pe 'tebront, pe ne zebront ket,
Dour a evont, ne laoskont ket.

Goulhen

Te dle gouzoud gwella, moarvad,
Eo poaz-ganet da grak-houad !

Primel

A ! setu aze adarre
Eur goulenn mad hag a-zoare !
Daoust ha kig-houad a roer
Da dud ker klañv ha va mestr ker ?
Debrit er gêr ho houidi,
Heb dond d'or goapaad en on ti,
Mar plioj, Goulhen !

Lan

(a glever o tistaga eur youhadenn spontuz euz e wele).

o ! va Doue,

Petra 'r gounnar a welan-me ?

Primel

Sellit, n'oh nemed eun torr-penn !

Kirieg oh ma kresk e derzienn.

Eizved diviz

(Alan a zilamm war an teatr , e voned-noz war e benn, e liñsel wele hag he ballenn en-dro dezañ).

Alan

Petra 'hoarvez gand an ti-mañ,
Ha piou ar re a deu ennañ,
Savar ganto ha trouz-bale
Ken na gren postou va gwele !

Primel

(Da Houllhen)

Hañ ! gwelloh oh ?

Lan

(Da Brimel)

Sel 'ta, du-hont,
Eur strollad viltañsou o tond
A-diz da gelha va zi din !

Primel

An neb a drehfe a ve fin.

Lan

Deg ha deg all ha deg ouspenn,
Eur mellad kanfard en o fenn,
Emaint o tond e-barz ar porz !
Emaint ennañ o tañsal forz !

Primel

(e kuz ouz Goulhen, a gan kanaouenn "Paotred ar Sabat" war don "Me eo Matilin an Dall").

Dilun, dimeurz, dimerher,
Sachom warni, paotred !
Diriaou ha digwener.
Kerzom ganti d'ar red !
An noz 'zo, ha teñval ;
Brao eo c'hoari ha dañsal,
Piou a deu er Sabat
Da glask e ebat ? - Ge !

Alanig

Ne virim ket outo, Primel,
'M-eus aon, da zond en or hastell.
Aotrou Doue, setu unan
E benn dre an nor a welan !
Aotrou Doue, unan, daou, tri,
O vond en-dro war al leurzi !

Primel

(a gan adarre, atao e kuz ouz Goulhen).

Dilun, dimeurz, dimerher,
Sachom warni, paotred !
Diriaou ha digwener.
Kerzom ganti d'ar red !
Eun dro all, eun dro c'hoaz,
Hag ema tapet ar gwaz !
Eun dro all d'e gelha
An nouch anezañ. - Ge !

Lanig

Lammad a reont ha kounnari,
Emaom taget¹⁹, Gwerhez Vari !
'M-eus aon e rankim mond en dañs
Da zeski ganto ar hadañs...
Gortozit, paotred ar sabat,
Hag e kemerim on ebat.

(Da Brimel)

Kerh din saill an dour benniget
Hag ar sparf ennañ²⁰, da weled
Ha kas kuit a raim, mall e gas
Ken diêz all m'eo da ziblas.

(Hag e lavar eur ger da Brimel, en eur en em drei ouz Goulhen).

Ha kas kuit a raim ar horred²¹
Hag ar viltañsou milliget.
(Ober a ra an neuz da veza bervet).

Goulhen

Mad ! N'eo ket posubl e vefe
E skiant-vad gand an den-ze !
An diaoul d'am laerez 'dle beza
Kemeret ar stumm aneza'.

(Primel a deu war leur an teatr, eur baillad dour hag eur skubellenn gantañ).

Mil gutes, eet oh en heñchou.
A ! ta, A ! ta, spontaillonou²² !

Goulhen

Mall eo tehed kuit ahalenn.

¹⁹ Emaom taget : "Taget om" a vefe bet gwelloc'h.

²⁰ ennañ : "enni", gwregel eo "saill"

²¹ ar horred : ar gorriganed. Eur fazi kemmadur a zo.

²² spontaillonou : ger ijinet.

Kenavo deoh, peziou melen.

Lan

(En eur en em drei ouz Goulhen).

Ha te, tra fall, mestr an diaoulou,

Klasket az-peus da riboulou ?

Sach da garniou ha kerz en hent

Da derri mein draill gand da zent !

(Lan ha Primel, kerkent ha m'eo eet Goulhen er-mêz, a ro o dorn an eil d'egile, hag a gan en eur ober eun dro-dañs).

Dilun, dimeurz, dimerher.

Sachom warni, paotred !

Diriaou ha digwener.

Kerzom ganti d'ar red !

Greet ar stal ha greet mad !

Fringom, paotred ar sabat,

Da echui ar bal - E !

Naved diviz

Lan ha Primel

Lan

(Hag a hoarz ken e venn koueza d'an douar).

A ! A ! paotrig kêz, mall e gas,
N'eo ket bet gwall êz da ziblas,
N'eo ket 'ta ? Mez eur wech lohet,
Eo eur blijadur e weled
O fustal²³, evel pa vefe
Krog an tangwall en e leve.

Hennez, emberr, en-devezo
Huñvreou aour pa hourvezo.
Tapet eo bet paotr ar mezer.

Primel

Hañ ! gouzoud a ran va micher ?

Lan

Brao-braz ! N'em-bije ket kredet
Az-pije kemend a spered.
Bremañ, da vihanha, on-deus
Tapet on-daou, heb kalz a reuz,
Danvez peb a zillad nevez :
N'on-deus ket kollet on devez !

Primel

Soñj a deu din, ouz ho kleved,
Euz an istor-mañ 'm-eus desket :

Eun devez war skourr eur wezenn,
Eur vran a zebre he merenn
Gand, en he beg, eur bastell gig
Kavet a-zilerh eur babig.
Eul louarn koz o tond a-dost,
Digor e skrin, a glev c'hwez-rost,
Hag a remark ar vran loued,
O pipad he fastell voued.

« Na c'hwi 'zo kaer, bran, eme Lan,
Gand ho pluñv ker koant ha ker splann !
Mar ho-peus mouez en o zer,
C'hwi dle beza mestrez an êr. »

²³ O fustal : mond kuit buan.

Ar vran, o kleved kemend-all,
A zizoñj he fastell gig sall,
Hag a laosk da goueza kevred
Gand he hanaouenn he zamm pred.

« Ne heden ken, 'me Lan timad,
Eur wech all, dalh gwall d'az pegad
Ma ne fell ket dit, sodenn a vran,
E weled o tond gand Alan. »

Evel-se, c'hwi bemdez a flemm
Unan bennag gand ho teod lemm.
Ker brao e troit ho komzou
Ma tennfeh 'n tamm euz ar genou.

Lan

Mez n'eo ket a-walh kement-se,
Koulz ar pred a deu adarre.

Primel

Hag em-eus aon em-bezo poan
Oh aoza yod silet da goan.

Degved diviz

Primel, Lan, Gwennael

Gwennael

(O skei war an nor)

N'eus den er gêr ?

Lan

A ! Mil gutes,

Daoust hag e tizrofe hennez ?

Primel

O ! N'eo ket ker sod-se, 'michañs ;

A-walh 'n-deus bet gand eun dro zañs.

Lan

Gwel mad piou eo, da vihanha,

A-raog digeri 'n nor deza'.

Primel

(Goude beza gwelet).

Mevl ar marhadour mezer

A deu d'ho kaoud evid afer.

Lan

Peseurt afer eo e hini ?

Gra dezañ atao dond en ti,

Hag aoz eun dra bennag afo.

Primel

(En eur vond kuit).

Ne vezo ket deuz ar friko.

Gwennael

(O tond en ti).

Doue r'ho pennigo.

Lan

Bennoz

Doue dit !

Gwennael

Dond a ran fenoz

D'ho kaoud, aotrou ; savet ez eus

Etre va mestr ha me eur freuz-

Difreuz, m'am-eus ranket tehed

En e raog ar pezh ma halled²⁴.
Va mestr a zo e kounnar ruz,
Egari 'ra ouzin mantruz ;
Ha warhoaz dirag ar barner
E halv ahanon en afer.
Komz a ra euz mezer laeret
Hag euz ein am-befe lazet ;
Ha sur e rankin, emezañ,
Rei digoll euz pep taradezañ.

Lan

A ! da vestr a zo pennfollet.

Gwennael

E skiant-vad en-deus kollet.

Lan

(Souezet war e veno).

Kee da weled.

Gwennael

C'hwi, aotrou Lan,
Alvokad mad, war a glevan,
Ma karfeh kaoud ar vadelez
Da rei sikour din em frosez ?
Euz ho labour ho tigollfen,
M'hen tou deoh, gwella ma hellfen,
Daoust din da veza e truilhou.

Lan

Gwelet am-eus kalz prosezou,
Hag e nikun n'eo bet tapet
An neb am-beze divennet ;
Hag e kredan euz hemañ c'hoaz
Az tiluzin a-benn warhoaz.
-Tamallet out, pe damaller ?

Gwennael

Tamallet on da veza laer
Gand va mestr. - Eun toullad deñved
En-deus, hag e vezen kaset
D'o mesaad amañ hag a-hont,
El lehiou m'am laosked da vond,
Hag e kaven e oa dister
Ar gopr am-boa diouz va micher...

²⁴ ma halled : ma hallen.

Mez, ha red eo e tibunfen
Diohtu dirazoh penn-da-benn
Va hudenn ?

Lan

Ya, na petra 'ta !
Hag arabad kuzad netar !

Gwennael

O veza 'ta ma oa dister
Ar gopr am-boa diouz va micher,
E klaskis, gwella ma hellis
En em zigoll hervez va giz.
Eul loen bennag, beb an amzer
A gouste tomm ha ker d'e ler !
Lorgnet ha kannet e veze
Ken war e dreid ma tizehe ;
Hag evid mired na vije
Taolet ar beh warnon goude,
E lakeen va mestr da gredi
Edo an dichen en e di,
Ha krog ar pud en e zeñved,
Eur hleñved dañjeruz-meurbed.

« Red e vezo, 'mezan neuze,
Teuler evez ouz an dra-ze
Ha mired na vefe mesket
Ar re yah gand ar re daget. »

« O ! 'mon-me, bezit dienkreuz,
Teurler a rin pled hag evez. »
Mez n'eo evel ma soñje
Pled hag evez a daolen-me ;
Rag anaoudeg euz ar hleñved
Ma varve gantañ an deñved,
Me o debre pe o gwerze
Hag arhant barz a hounenze,
Kement ha ker brao, ma lakis
Va mestr warnon da zelled piz ;
Hag, eun deiz, e varmouz a ni'
Degaset warnon da goursi,
En-deus va gwelet er brouskoad
Oh ober e daol ouz eun dañvad...

Tapet on - ne dalv ket din nah -
Va dorn ganen e-barz ar zah.
Mez daoust da ze, gand ho teod flour

Ez oh gouest da lakaad an dour
Diwar milin va mestr da zond
War va hini.

Lan

Da gloza kont,
Petra 'gav dit a hounezfen ?
Petra rofes ma lakafen
Da vestr da goll e brosez ?
Lavar pegement a rofes !
Bez dienkreiz gand an dra-ze,
Sur out da hounid ganen-me.

Gwennael

Kenavezo warhoaz, Aotrou !

Lan

Kee ha degas din va goprou.

Gwennael

(O vond er-mêz)

Bezit dineh !

Lan

A ! 'ta, Primel ?
An traou ganeom a ya war-well.
Hirio e teu danvez dillad,
Warhoaz e raim fest an houad.

Eil arvest

E sal al lezvarn.

E traoñ ar zal, ouz ar voger, eur Hrist – gand ma kerer, da ober an dro dezañ, an daou hermañ : Ar gwir a-eneb ar bed. – Al lealded dreist pep tra).

Kenta diviz

Gwenanel ha Lan

(Lan a ro e hourhemennou diweza da Wennael, da genta dre gomz, ha goude-ze dre neuz).

Lan

Red e vo dit teuler evez

Pa vezi enklasket, ha gouez

Kaoud ludu da holo da dan.

Gwennael

Bezit dineh, Aotrou Alan.

(Trouz a glever, hag eh azezont, unan a bep tu d'ar zal).

Eil diviz

Ar Barner hag e Skrivagner

(Lan, pa deu ar Barner, a zav en e zav, hag a ya eterzeg ennañ).

Lan

Bennoz Doue deoh en ho ti :
Penaos emaoñ hirio ganti ?

Ar barner

Mad-dreist emaoñ, Aotrou Alan,
C'hwi 'zo ivez war a welan ;
Mez kemerit hoh azezenn,
Ha deuit tostoh em hichenn.

Lan

Arabad deoh, Aotrou Barner,
'N an' Doue, kemered preder
Ganen-me - Me 'zo mad-kenañ
Va-unan-penn er horn-tro-mañ.

Ar Barner

(a zell en-dro dezañ).

Koulz eo redeg da vale bro
Ma n'eus prosez ebed hizio ?

Trede diviz

(Goulhen a deu gand herr, o tegas gantañ a-bouez an dorn, e niz bihan, Eozennig).

Goulhen

Eo, edo, aotrou, eur prosez 'zo !
Hag, heb mar, me her gounezo,
Mar ho-pefe ar vadelez,
En an' Doue hag ar Werhez,
Da zeport eun tamm da zoned
Va alvokad, a zo chomet
Da beuraoza ar brezegenn
A raio hirio d'am divenn.

Ar Barner

C'hwi 'gav deoh me hell chom bemdez
Da hedal Per ha Paol em lez ?

Goulhen

Gwir eo, an traou a zo ker sklêr
Ma tremenfen heb divenner.

Ar Barner

Ha n'eo ket c'hwi an tamaller ?

Goulhen

Me eo end-eeun, aotrou Barner.

Ar Barner

Hag an tamallet, peleh ema ?
N'ema ket e-unan ama' ?

Goulhen

Aze 'ma kluchet, al labous
Doñv ; sellit, sioul ha didrouz,
Mez ne zoñj ket kalz nebeutoh
Evid an dra-ze.

Ar Barner

Mar demaoh
Eta ho-taou, grit ho koulenn.

Goulhen

Set' amañ va zamalladenn,
Aotrou Barner : ar hoz paotr-se
'Zo bet savet en an' Doue
Ganen-me. – Rag war an douar

N'en-doa na tad, na mamm, na kar ;
Hag em-eus e zegemeret,
An emzivad, hag e vaget ;
Ha, pa welis e oa e tro
Da zigoll ahanon d'e dro,
E ris anezañ va mesaer,
Hag her hasis d'al lanneier
Da ziwall va deñvedigou,
Mez ker gwir ha m'emaoh, aotrou,
War ho kador-varn azezet,
En-deus gwall-lakaet va deñved
Ha greet dezo kemend a zroug,
Ma rankoh rei dezañ ar groug.
N'eo ket gwir, Eozennig ? Lavar !

Eozennig

Eo, va zonton !

Ar Barner

War an douar,
Buanig mad ez it ganti !
Daoust ha gopret 'oa en ho ti ?
Livirit deom.

Lan

Ya, marteze !
Goulhen n'eo ket ker brokuz-se.

Goulhen

Biskoaz ne welis kemend-all !

Lan

Nao loen bihan gand eur marh dall ?

Goulhen

Lakaad a rafen e klaoustre,
N'eus forz pegement e vefe,
Eo c'hwi...

Lan

Eo mez, petra ?

Goulhen

Ya Lan !

Alan

Ha deh e oan ivez Alan.

Ar Barner

Aotrou Alan, droug dent ho-peus
Pa gasit ho torn d'ho tiweuz.

Lan

Droug dent am-eus, che ! c'hwi 'lavar,
Ken ne dan gantañ en egar,
Ken ne hellan sevel va fenn :
Dibunit atao ar gudenn.

Ar Barner

Displegit eun nebeud amañ
Ar pezh a damallit dezañ.

Goulhen

N'eo ket trellet va daoulagad
Ha bez' em-eus va skiant-vad.
Deoh, aotrou Lan, eo e werzis
C'hweh gwalennad vezer fetis.

Ar Barner

'M-eus aon eo rouestlet ho kudenn,
Ha kollet ganeoh an neudenn ?

Lan

Gevier a glaske dizaha
P'eo debret e heriou ganta'.

Goulhen

Me 'houlenn krenn beza krouget,
Ma n'eo ket c'hwi ho-peus kerhet
Va mezer.

Lan

Klev ! pemp troad d'ar maout
War a welan en-deus c'hoant kaoud,
Rag c'hoant en-deus da lavared
E vefe bet e kuz gwerzet
Din, gand e vevel 'zo aze,
Ar gloan m'eo greet gantañ va zae.

Goulhen

Ganeoh ema.

Ar Barner

Peoh, n'eo ket 'ta !

Ha ma fell deoh en em zacha,
Ouz al Lezvarn a-raog an noz,
Livirit perag ha penaoz
Etrezoh e savas ar freuz ?

Alan

Daoust d'an droug-dent dijaoj am-eus
N'hellan ket mired da hoarzin
O weled en-deus ar paotr fin,
O prezeg gand kemend a bres,
Kollet e neudenn hag e dres.
Gwelom eun tamm hag e lakaad
A hellfem c'hoaz war an hent mad.

Ar Barner

Hep ! distroom d'an deñved-se
Petra 'zegouezas ?

Goulhen

Va Doue,
C'hweh gwalennad a gemeras
Ha gwenneg ebed ne roas !

Ar Barner

Asa ! Na pebez amboubal
A deu amañ da huñvreal !
E peleh an dial 'gav deoh emaoz ?

Lan

Goap a oar ober ahanoh,
'M-eus aon, an nouch fall anezañ ;
Mez mad e vefe, a gredan,
Klask kaoud disklêriadennou all
Digand an hini a damall.

Ar Barner

Ya, gwir a-walh a livirit.

Pevare diviz

Ar Barner

(Da Wennael).

Tostait eun tamm ha komzit !

Gwennael

Bé !

Ar Barner

S't amañ 'vad eun abadenn !
Biskoaz heveleb leñvadenn
Ne glevis gand den.
Komzit ouzin !

Gwennael

Bé !

Ar Barner

Daoust ha dre beseurt ijin,
Pe dre beseurt terzienn out-te
Bet lakaet da vond evel-se ?

Lan

Kredi 'ra 'ma gand e zeñved ;
Nouch Permil eo, heb mar ebed.

Goulhen

(Da Lan)

Dr' an' Doue, c'hwi eo an hini
A deuas deh da noz d'am zi,
Da brena mezer diganen.

(D'ar Barner)

A ! Aotrou, n'oufeh ket kompren
Dre beseurt troiou-kamm en-deus...

Ar Barner

Peoh ! Me ne garan ket ar freuz.
Lezit an traou-ze a-gostez
Ma welim abeg ar prosez.

Goulhen

O lavared edon eta
Em-boá gwerzet, deh diweza,
C'hweh gwalennad...
Mez petra 'rin ?

Hag euz a zeñved e komzin ?
En an' Doue, Aotrou Barner,
Pardonit din. Va faotr mesaer,
War ar mêz ganto pa veze...
A lavaras din em-bije
Hanter-kant lur en aour melen,
Kerkent ha d'o hlask ma yajen.

En em glevet e oam on-daou,
Eñ a dlee din, heb ober gaou,
Mesaad din bemdez va deñved
Gand onestiz ha lealder ;
Ha bremañ 'welan en-deus c'hoant
Nah ouzin mezer hag arhant.

E gwirionez, Aotrou Alan,
Henenz a laere din ar gloan
Euz va deñved, hag o lorgne
Gand e benn-baz hag o hanne,
Ken na varvent gand an taoliou
A dapent diwar o fennou...

Pa oe klozet va gwerzadenn
Dindan e vreh, brao ha kempenn,
E pedas ahanon da vond
D'e gastell da gerhad va hont.

Ar Barner

N'eus penn na lost, e neb doare,
Er pezh a gontit deom aze ;
Euz an eil kaoz ez it d'eben
Heb rei deom hini da gompren.
Evidon-me ne welan mann
En hoh afer. - Ha c'hwi, mestr Lan ?

Lan

Lakaad a rafen e klaoustre
E nah ouz e vevel e zle ?

Goulhen

Evidoh-c'hwi, da vihannañ,
A dlefe chom²⁵ sioul amañ,
Rag gwir bater eo, me 'lavar,
Ema va zra ganeoh, heb mar.

²⁵ A dlefe chom : « e tlefeh chom » a vefe gwelloc'h.

Ar Barner

Va zra, petra ?

Goulhen

Netra, Aotrou !
Brasa riblaer ar vro, m'hen tou,
Eo. Mez p'emaoh a-du gantañ
Ne glaskin ket ken e zammañ.

Ar Barner

A-du gantañ ! Ne zoñjit ket,
Kompezit eta ho spered.

Lan

Ar mesaer-ze n'hell ket respont
D'ar pezh a lakaer war e gont,
Nemed sikouret e vefe,
Ken aonig eo !
Hag evel-se,
Mar kirit rei din gourhemenn ;
Me glasko an tu d'e zivenn.

Ar Barner

Hennez ? Ne dalv ket kalz a fred.
Koll amzer d'e zivenn, me 'gred.

Lan

Evid netra, m'hen tou amañ,
Eo e labourin evitañ.
Red eo kaoud eun tammig truez
Ouz eun den kêz evel hennez,
Rag anez e rankfen paea
Ha koll e brosez ouz hema'.
-Deus amañ, ha lavar din-me
Paotr, petra....

Gwennael

Bé !

Lan

A zo !

Gwennael

Bé !

Lan

Che ! Pebez kanaouenn, va zud ;

Daoust hag ar paotr-mañ a ve mud
Pe foll ? Selaou ! Lavar din-me
Da afer e daou her.

Gwennael

Bé !

Lan

Che !

Na pebez "bé" - Kleved a rez
Da zeñved ?

Goulhen

N'ema ket hennez

Oh ober amañ e alvaon,

Heñ ! Eozennig !

Eozennig

Eo, va zonton !

Ar Barner

Na dit ket war ger mestr Alan.

Lan

(Da Wennael)

Bez dineh, rag me ne glaskan

Nemed ober vad evidout.

Goulhen

Nemed ober droug ne ouzot.

Ar Barner

Peoh 'ta !

Gwennael

Bé !

Lan

(Dre guz, da Wennael).

Evel-se, mad eo !

Bleh kreñva ma helli dezo !

Gwennael

Bé !

Lan

(En eur ziskouez Goulhen).

Gwelet ho-peus bet biskoaz
Eun den ken nouch all o tegas
Amañ eur paotr foll dre natur ?

Goulhen

Salv e vijeh-c'hwi bet ker fur
Hag hennez !

Lan

Gwella zo d'ober,
A gredan, eo kloza 'n afer,
Hag ober am vezo kaset
Ar paotr-se da gaoud e zeñved,
Pehed eo klask trabas outañ,
Rag sod a-walh eo da staga.

Goulhen

(Droug ennañ)

Sod, hennez ! - Ya, moarvad sur, ya,
Re louarn eo da vihanna !
N'eo ket gwir, Eozennig, lavar !

Eozennig

Eo, va zonton !

Lan

Pebez savar
A rit, gouest da vouzara an dud !

Goulhen

Ha c'hwi rafe mad beza mud
'Vid ma hellin don d a-benn
Da beurzibuna va hudenn.
O ! an den-ze, aotrou Barner,
Ne ra nemed liva gevier.

Ar Barner

Ker foll ha ker foll oh ho-taou,
Ha pehed eo chom d'ho selaou.

Lan

O-daou int foll ha diempenn.

Goulhen

C'hwi ne dalvit ket ar gordenn
D'ho krouga. - C'hwi eo a laeras
Va mezer-me, deh !

Lan

Ar paour-kêz !

Anad eo n'eus nemed avel
En ho penn.

Goulhen

Dindan ho kazell

Klok ez eas ganeoh, aotrou Lan
Daonet ! Hoh anaoud mad a ran
Diouz ho komz he diouz ho tremm ;
Ha daonet ma n'eo ket mui kel lemm
Va daoulagad ha ma'z int bet,
N'on ket c'hoaz tost ker berrwelet
Ha m'hoh-eus c'hoant rei da gredi.

Lan

(O tiskouez al lunedou a zo war e zaoulagad).

Mad eo n'ho-peus ket war ho fri
Lunedou 'bed, Goulhen, m'hen tou,
Greet o-dije deoh kalz mizou,
Torret ma vijent bet dalhmad
Gand an tan euz ho taoulagad.

Goulhen

O ! gortozit, aotrou Barner,
Ha me 'gonto deoh an afer.

Lan

Grit dezañ tevel.

Ar Barner

Peoh amañ,

Diskiant zo ahanoh !

Lan

Asa !

N'ho-peus ket a vez, evelkent
O tiskouez kemend-all ho tent,
'Vid daou pe dri goz penn-dañvad
Treud ha didalvez er marhad !

Goulhen

Daou pe dri benn-dañvad ! Gwelit
Pebez alvaon a ra...

Klevit

Ahanon 'ta, pa gomzan deoh,

Penn fall !

Ar Barner

O ! bezit habaskoh,
Hag it eun tamm dresoh d'an dud
Ma ne fell ket deoh kaoud gwall-vrud.

Goulhen

Ha perag ivez, Aotrou Lan,
E-leh pik eh ententit bran !
Me 'lavar...

Lan

(D'ar barner).

Grit dezañ rei peoh !
Lakom en-defe lazet deoh
Pemp pe hweh dañvad disvlevet,
Mahagnet ha mez o gweled,
A ! Set' aze 'vad eur pez kaer
'Vid degas amañ ho mesaer,
A hounid deoh mil lur ar bloaz
Hag a laoskit da vond en noaz !

Goulhen

Anez gweled den ne gredfe
Ar fallagriez 'zo 'n diaoul-ze,
Komprenit, aotrou, pa gomzan
Deoh euz va mezer dirazañ,
E kas ar gaoz war ar mesaer.

(En eur heja Alanig al Louarn).

E ! va hweh gwalennad vezer
A yeas ganeoh deh diweza,
Pegoulz o restaoloh din 'ta ?

Lan

(D'ar Barner).

Arabad deoh beza re zroug,
Ha kas ar mesaer-ze d'ar groug,
Evid pemp pe hweh penn-dañvad,
'Zo eet gantañ d'e goumanad²⁶.

Goulhen

(D'ar barner).

Set' aze gouzoud trei krampouez !

²⁶ d'e goumanad : d'e goumanant (evdi ar rim).

Hag e kredit komzou hennez !

(Da Lan)

Gevier a droadit, aotrou Lan,
Brasoh eged kastell Keryann.

(D'ar barner).

E ! aotrou Barner, me 'houlenn...

Ar Barner

Me 'houlenn kloza ar gudenn ;
Ha peogwir oh bet ker sod all...

Goulhen

(En eur ziskouez Lan).

Sod, me ! Lakaet ganeoh pezh fall !

Ar Barner

E lakan oll...

(En eur en em drei ouz e skrivagner).

...Skrivit diohtu...

... Mizou ar prosez diouz ho tu ;
Hag e tivennan seh ha glaz²⁷
Ouzoh dodn ken da glask trabas
Outañ.

(En eur en em drei ouz Gwennael).

Ha te, dizro d'ar gêr ;
Absolvout out gand ar barner !

Gwennael

Bé !

Goulhen

Mad, war fallaad ez a ar bed !
Ar gaou dreist ar gwir 'vez kredet.
C'hwi, bidanell, gand ho teod flour,
A zo treitour evel an dour.

Lan

(Da Wennael).

Trugareka bremañ an oll,
Pa n'out ket bet laosket da goll
Da brosez.

²⁷ seh ha glaz : a-grenn.

Gwennael

(Kreñva ma hell).

Bé !

Ar Barner

(O c'hoarzin).

Dizro, d'ar red,

Da vesaad 'darre, da zeñved !

Goulhen

Evel-se 'ta me ranko koll ?

Ar Barner

Skrivet eo ha greet eo an taol !

Mond a ran pelloh ahalenn ;

Dond a rit da goania ganen,

Aotrou Lan ?

Lan

Siwaz ! N'hellan ket !

(Ar Barner hag e skrivagner a ya er-mêz).

Pemped diviz

Goulhen

A 'ta ! ne vezin ket paeet.

Lan

Paeet petra ? Piou, a gav deoh,
On-me da vihanna ? Sotoh
Oh, kant gwech, eged hennez
Asa, daonet, n'ho-peus ket mez ?

Goulhen

C'hwi hoh-unan, ha nann eun all,
A deuas deh da noz em stal
Da brena mezer.

Lan

Me, Goulhen ?

Marteze Glaoda ar Pont-Prenn
Eo : hennez a zo demheñvel
Ouzin.

Goulhen

Ya, kredabl, rimadell.
Selaou - eun tamm brao-braz a gemm
A zo etrezoh - hag ho tremm
'Zo rusoh eged e hini...
-Sell ! mez deh 'oah klañv en ho ti.

Lan

Set' amañ 'vad eur marvaill all
Hag eur helou ha n'eo ket fall !
Klañv, me ? anzavit ez oh foll,
Ho follentez 'zo sklêr d'an oll.

Goulhen

C'hwi eo, her gouzoud mad a ran,
Am laeras, m'hen tou ruz-glaou-tan !

Lan

N'it ket da gredi kement-se,
Ha paouezit war va hont-me.
Ma chom ar vrud vad 'toull an nor,
Ar vrud fall a ya beteg 'r mor.

Goulhen

Mond a ran diohtu a-zevri

Da wel' d hag emaoñ en ho ti.

Lan

Ya ! ya ! aze 'ma 'n taol ganeoh ;

Hag evel-se 'h anavezoh

Ar wirionez.

(Goulhen a ya er-mêz).

C'hwehved diviz

Lan ha Gwennael

Lan

A ! 'ta ! Gwennael ?

Gwennael

Bé !

Lan

A ! Kaoud a ra dit e-leal
Ez eo eet mad an traou da benn ?
Dibunet eo bet ar gudenn
Brao-braz, n'eo ket 'ta ?

Gwennael

Bé !

Lan

Gouezet

On-deus an tu da gemered
D'e gas da beuri, n'eo ket 'ta ?

Gwennael

Bé !

Lan

'Rabad blejal ken bremañ.
A-walh 'peus greet, deut eo ganed
Ha brao, ha mad ha pa oa red.

Gwennael

Bé !

Lan

Mall eo dit mond ahalenn :
Ro din d'az tro da wenneien.

Gwennael

Bé !

Lan

Greet az-peus brao da baotr fin,
Ha chomet out bet heb c'hoarzin.

Gwennael

Bé !

Lan

Pebez bé. – A-walh brema' !
Ha digor da yalh d'am paea.

Gwennael

Bé !

Lan

Pebez bé – Alo ! bez fur !
Ha degas din daou-ugent lur !

Gwennael

Bé !

Lan

Petra, mehieg ahanout !
C'hoant az-pefe d'ober da zod
Ganen-me ?

Gwennael

Bé !

Lan

A ! A ! morjin,
Ehan dillo ha degas din
Da zaou bez aour !

Gwennael

Bé !

Lan

Goap a rez ?
A ! diwall ouzin mar kerez.
Degas...

Gwennael

Bé !

Lan

Arhant !

Gwennael

Bé !

Lan

Asa,

Pebez aneval ! peadra,
'Vid gwir, a zo da goll ar penn
Gantañ... Deus da goania ganen.

(En eur en em drei ouz ar bobl).

Ha goude e goan marteze
E tilaso din e yalh.

Gwennael

Bé !

Lan

'M-eus aon az-peus c'hoant va lakaad
D'ober ganed fest an houad
Ivez 'ta ?

Gwennael

Bé !

Lan

Kee da zutal
Diwar va zro, nouch, amboubal !
Pe bremaig me lakay an archer
Da gregi en da jerch, riblaer.
Me 'garfe da weled o tond
Da houlenn ahanon da vond
Da respont 'vidout eur wech all,
Skraber daonet, pez tra fall !

Gwennael

Bé !

Lan

Haillon !

Gwennael

Bé !

Lan

Pez didalvez !

Gwennael

Bé !

Lan

Boued ar groug !

Gwennael

Bé !

Lan

Kerz er-mêz !

(Mond a reont kuit o-daou an eil war-lerh egile).

Lan

(Diwar an treuzou).

Set' amañ 'vad eur grampouezenn

Lardouzennet d'am gortozenn :

Talvoudecoh eo, a gav din,

Ober nebeutoh va faotr fin.

(Kerzed a ra en hent).

Eizved diviz

Primel

(E-unan en em ziskouez a ra, mez d'ar bobl hepken – eun tammig a-raog ma ya an daou all kuit – ha kerkent ha m'int eet er-mêz, e tilamm war an teatr gand eur bakadennad dillad dindan e gazell).

Primel

N'eus den ebed war an douar

Na gav eun tu bennag e bar.

Ahanat, Lan ! emhout ganti,

N'eus ket ezomm d'az tamanti,

Rag, goude toud, netra ne reer

Nemed kas dit an dorz d'ar gêr.

Kenavezo, - aotrou Alan,

Gra da geusteuenn da-unan...

Pa vez eun dra bennag da goll,

Gwell eo koll hanter eged oll.

(Hag e tiskouez e zamm dillad).

War don ar pillaouer

Foei, foei, foei dit, aotrou Alan,

Dizrei 'ran da vro al lann *(diou wech)*

Dizrei 'ran laouen d'am farrez

Da gaoud va mamm ha va zad.

Kared a rin mor ha menez,

Enno yehed hag êr vad ;

Gand va zad-koz pe dremenin
'Harz ar groaz e tiwiskin.
Kenavo da drouz ar hêriou,
An eurvad 'zo er mêziou. (*Diou wech*)

Diwez

Peurhreet e Sant-Vouga d'ar bevarzeg a viz c'hwevrer 1905.
J.-M. Perrot

-